

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyysmaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyysmaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 102/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Sari Alho, työ- ja elinkeinoministeriö
- ryhmäpäällikkö Tom Vihonen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- johtava asiantuntija Markku Rajamäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Sami Hämäläinen, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- toimitusjohtaja Heli Mäki-Fränti, Suomen matkailualan liitto ry
- asiantuntija Karoliina Katila, Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan, ettei Kilpailu- ja kuluttajavirasto määräisi eikä perisi maksuvelvollisilta valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksua vuodelta 2020.

Esityksen tavoitteena on helpottaa niiden matkanjärjestäjien tilannetta, joiden liiketoiminta on kärsinyt covid-19-pandemian vuoksi annetuista matkustusrajoituksista. Maksun perimättä jättäminen koskee matkanjärjestäjiä, jotka ovat velvollisia asettamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle vakuuden matkustajien suorittamien etukäteismaksujen ja paluukuljetuskustannusten suojaksi sekä maksamaan valvonta- ja maksukyvyttömyysmaksun. Matkanjärjestäjien kannalta tilanteesta tekee haasteellisen se, että valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksu määräytyy vuoden 2019 liiketoiminnan perusteella, jolloin covid-19-pandemia ei vielä vaikuttanut liiketoimintaan. Valtiolta jää saamatta verotuloja noin 768 400 euroa.

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2021 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31.12.2021 saakka.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ehdotuksen taustalla on koronaviruspandemiasta aiheutunut matkailualan tilanteen pitkäkestoinen vaikeutuminen. Matkailualan toimintaa ovat rajoittaneet sekä vallitseva pandemia että sen ehkäisemiseksi toteutetut matkustaja- ja henkilöliikenteen voimakkaat rajoitukset. Ehdotuksessa esitetään matkanjärjestäjien tilanteen helpottamiseksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyysmaksun määräämisestä ja perimisestä luopumista vuoden 2020 osalta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on lykännyt vuoden 2020 valvonta- ja maksukyvyttömyysmaksujen perimistä matkailualan vaikean tilanteen vuoksi. Vuoteen 2020 kohdistuvan maksukyvyttömyys- ja valvontamaksun ongelmallisuutta ja lain muutoksen tarvetta korostaa se, että maksu määräytyisi vuoden 2019 liiketoiminnan perusteella ja heijastaisi siten ennen pandemiaa vallinnutta toimintaympäristöä.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja puoltaa siihen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Talousvaliokunta pitää tärkeänä tukea matkailualan toiminnan jatkuvuutta yli pandemia-ajan, ja nyt käsiteltävänä oleva ehdotus tukee osaltaan tätä tavoitetta.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että yrityksiä on tuettu pandemian aikana myös soveltamisalaltaan yleisillä tukijärjestelmillä, erityisesti ns. kustannustuen kautta. Talousvaliokunta on pitänyt vallitsevissa poikkeuksellisissa olosuhteissa perusteltuna hyvittää ja lievittää yritysten menetyksiä erityisesti sellaisilla toimialoilla, joilla elinkeinon harjoittaminen on viruksen tartuntatilanteen ja sen vuoksi asetettujen rajoitusten vuoksi merkittävästi vaikeutunut. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan nyt käsitellyn kaltainen viranomaismaksu voisi periaatteessa kuulua kustannustuesta korvattavien joustamattomien kulujen piiriin. Kustannustuki ei kuitenkaan ole sellainen tukijärjestelmä, jolla olisi voitu kattavasti kompensoida nyt tarkasteltavana olevia, koko vuoteen 2020 kohdistuvia maksuja, koska valvonta- ja maksukyvyttömyysmaksusta vain kaksi kuukautta, marras- ja joulukuu 2020, kuuluisi kustannustuen piiriin.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä on noussut esille tarve harkita maksusta luopumista myös vuoden 2021 osalta. Maksusta luopumisen tarvetta ja vaikutuksia ei ole vielä tältä osin hallituksen esityksessä arvioitu, ja esitys on rajattu tässä vaiheessa vuoteen 2020. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan myös vuoteen 2021 kohdistuvat maksut ovat tulossa maksettavaksi vielä tämän vuoden aikana.

Talousvaliokunta pitää perusteltuna arvioida tarvetta maksun perimisen lykkäämiseen ja maksusta luopumiseen myös vuoden 2021 osalta. Tässä harkinnassa tulee kiinnittää huomiota alan toimintaympäristön, yritysten liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen kehitykseen sekä arvioida maksusta luopumisen suhdetta muihin tukimuotoihin. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella vuoden 2021 osalta tilannetta helpottaa maksukyvyttömyysmaksun määräytyminen edellisvuoden matkapakettiliikevaihdon perusteella, mutta erityisesti valvontamaksun perustee-

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2021 vp

na oleva vuoden 2020 korkein vakuuden määrä voisi johtaa toteutuneeseen toiminnan laajuuteen nähden varsin korkeisiin maksuihin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 102/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 14.9.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Joakim Strand r
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen